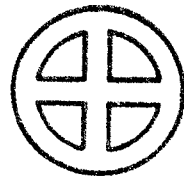

PROVEXEMPLAR
Vi hälsar Er välkommen
som prenumerant!

Nordisk Kamp

■ Handlingskraft

■ Endräkt

■ Offervilja

Okt.- Nov.

1965

Och fram gå andra där ni föll för Norden.

Var väg är klar, det gives inget val. Framför oss gå ni ännu sedan döda och halla Nordens ställning dal för dal."

Teo Snellman:

QUISLING

Till minnet

av den 24
okt. 1945

Den 24 oktober 1945 arkebuserades i Akershus fästning nära Oslo chefen för den krigstida Quisling-regeringen i Norge Vidkun Abraham Quisling. Sen dess har Quisling-namnet blivit känt i hela världen i betydelsen förrädare. Varje folkskolbarn vet, att Quisling och förrädare är samma sak. Kan man tänka sig ett mera beklagansvärt öde? Man har t. o. m. stämplat Quisling som vårt tidevarvs, om inte alla tiders största förrädare, som försätter t. ex. grekernas Efiltes eller Bibelns Judas Iskariot i skuggan.

Är det att undra på, om en nyligen utkommen bok om Quisling som emfatiskt hävdar, att Quisling ingalunda var en förrädare, utan en stor fosterlandsvän och profet, väcker enorm uppmärksamhet. Bokens titel är "Quisling, Prophet without Honour" (Quisling. Profet utan ära). Den är författad av den kände engelske tidningsmannen och författaren Ralph Hewins,

forts

NORDISK KAMPS UPPLAGA ÖKAR!

Quisling

forts

den omfattar 384 sidor, och den har utkommit på den ansedda engelska bokförläggarfirmen W. H. Allens förlag. Redan vid sitt framträdande väckte boken stor uppståndelse i Quislings hemland, så stor, att man icke vågade översätta boken till norska. Samtidigt väcker boken en betydande uppmärksamhet i andra länder.

Ralph Hewins var under det sista kriget *Daily Mails* korrespondent i de skandinaviska länderna och Finland. Han befann sig på samma balkong i Oslo där "krigets segerherre" Churchill mottog norrmännens hyllningar. Han hade då, liksom så många andra, fått den uppfattningen, att Quisling var skyldig. Men samtidigt vaknade hos honom starka tvivel, att allt inte stod rätt till. Han begynte samla material och resultatet är denna bok.

★

Vidkun Quisling föddes och växte upp i det vackra Fyresdal i Telemarken i sydvästra Norge, som även var Nansens hemort. Där hade hans släkt sina rötter sen 600 år tillbaka. Hans förfäder voro huvudsakligen präster, jordbrukare och soldater — trumpna, envisa och drömmande. "Jag växte upp bland vikingagravar, omgiven av bibliska berättelser och gamla sagor", yttrade Quisling i samband med rättegången. Under hela sin skoltid var han klassens primus, och när han absolverade sin officersexamen nådde han högre vitsord än vad någon tidigare hade gjort. Han intresserade sig inte endast för krigsvetenskap, utan gjorde sig förtrogen även med filosofi, teologi, folklöre, historia och framför allt matematik. "De norska officerarna beundrade honom som den bästa hjärnan, som någonsin förekommit vid krigshögskolan", såsom en av hans officerskamrater intygade inför rätta.

År 1918 utnämndes Quisling till militärattaché i Peters-

burg och ett år senare till motsvarande post och samtidigt till legationssekreterare vid Norges beskickning i Helsingfors. När folkförbundet beslöt att sända en ombudsman till Ryssland för att lindra den fruktansvärda hungersnöden, som utbrutit där, anförtroddes uppdraget åt Fritiof Nansen. Nansen utsåg till sin närmaste medarbetare kaptenen, sedermera majoren Quisling. Med diverse avbrott kom Quisling att tillbringa i det närmaste tio år i Ryssland. Redan dessförinnan hade han lärt sig att behärska det ryska språket och gift sig med en rysk dam, och han blev till den grad förtrogen med förhållandena i Ryssland, att han i sitt eget land och även annorstädes betraktades som en av de främsta experterna, när det gällde Ryssland. Men han kände sig bunden vid Ryssland även av andra band, som gav honom anledning att "med nästan mesiansk iver upplysa sitt eget folk om de hemlighetsfulla banden mellan Ryssland och Norge". Han betraktade de två Olovarna, Olov Tryggvason och Olov Haraldson (Oloven Helige) som forntidens föreningslänkar. "I Ryssland vaknade hos Quisling sympatier för det kommunistiska systemet", heter det i det nya finska konversationslexikonet. Hewins förklarar saken på följande sätt: Utom att Quisling hade utfört sitt värv i Ryssland för att lindra nöden på ett storartat sätt, som föranledde hans uppdragsgivare Nansen och Folkförbundet ävensom sovjetregeringen att ge honom sitt odelade erkännande, var hans rykte som organisatör och expert på Ryssland så stort att Lev Trotsky erbjöd honom posten som generalstabschef för röda arméns reorganisation, och en liknande post erbjöds honom i Kina. Omständigheter av denna art gav upphov till den uppfattningen, att Quisling skulle ha varit en fullblods-kommunist, då han 1930 återvände från Ryssland. I själva

verket hade både han och Nansen föreställt sig, att den ryska revolutionen skulle utvecklas i en helt annan riktning. Efter Lenins död, och då Stalin kommit till makten, kände de sig båda besvikna. Quislings besvikelse var så fullständig, bitter och varaktig, att den på ett avgörande sätt påverkade hans senare verksamhet.

★

I sin bok "Ryssland och vi" framför Quisling med ojämförlig konsekvens sina synpunkter i fråga om de inre motsättningarna och farorna, som hotar utifrån och som icke minst under den ekonomiska världskrisen i början av 1930-talet hotade att leda till en fullständig inre splittning i Norge. Han riktar sin kritik både mot högern och vänstern. Vänstern mottar subsidier från östern och komintern, högern planlägger vissa för landets enhet hotande åtgärder. Samtidigt ökar

forts

Quisling *Fort.*

den utrikespolitiska spänningen allt mer, i synnerhet efter det Hitler 1933 kommit till makten. I denna situation föreligger endast en möjlighet: den väpnade neutraliteten. Både som försvarsminister i Kolstads regering och sedermera som ledare av det av honom startade partiet *Nasjonal Samling*, inskräper Quisling med obändig enträgenhet i sina landsmäns medvetande, att den väpnade neutraliteten är Norges enda räddning. Hans varningar ignoreras helt. Efter världskrigets utbrott blir Norge världspolitikens tummelplats ända till den slutliga katastrofen.

Före stormens utbrott publicerade *Tidens Tegn* en artikel i vilken man framkastade frågan, vem som skall bli Nansens efterträdare. Man hade betraktat Nansen som landets egentliga andliga ledare, som dess okrönte konung. Nansen dog 1930. "Vem annan än Quisling?" svarar tidningen. Man torde erinra sig motsvarande fall i Finland, då världskrisens stormar och brottsjörar upprörde sinnena och bondeledaren Santeri Alkio publicerade sin artikel med rubriken "Var är mannen?". Quisling hade varit Nansens närmaste man, påpekar *Tidens Tegn*, han var landets ledande internationalist, landets bästa hjärna, mannen som ej hade en enda fläck på sin karaktär eller sitt rykte, mannen som ej var besmittad av partipolitik, som hade personliga relationer till kungen sen sin ungdom och som var drottning Mauds förtroende. *Tidens Tegn* föreslår Quisling till Nansens efterträdare, som ledare för Norges nationella rörelse. På detta sätt är hans öde beseglat: han blir den som förenar och räddar Norge — världshistoriens största "förrädare". Han blir en profet, som folket ej hör på eller lyder. Han blir offret, mot vilket man riktar allt hat, emedan man måste finna en syndabock för att, som Hewins säger, stilla det nationella samvetet och sona begångna försummelser.

Quisling var särskilt fäst vid Finland och han ansåg att Finlands väpnade neutralitet var i många avseenden före-

bildlig. Under Finlands vinterkrig, då Quisling för första gången träffade Hitler, hemställde han om att Hitler skulle göra sitt bästa för att utverka så fördelaktiga fredsvillkor för Finland som möjligt. Man har gång på gång påstått, att Quisling skulle ha "sält Norge åt Hitler" och att hela hans uppträdande ej skulle ha varit annat än en efterapning av nationalsocialismen.

★

Hewins hävdar, att denna uppfattning är helt felaktig. Följande citat från hans bok må klarlägga situationen. "Tyskarna besatte inte Norge, för att någon Quisling skulle ha förrått sitt land, utan därför att landets egna myndigheter hade försummat att säkerställa landets neutralitet." "Quisling hade ingen som helst delaktighet i besättandet av landet i något som helst skede." "Stor-Britannien och Frankrike gingo in för att besätta Norge före Tyskland, men voro tvungna att avstå, emedan Tyskland vann tävlingen." Om inte Tyskland hade besatt Norge, skulle en ojämförligt större katastrof ha hotat Norden, säger Hewins. Och vad motarbetandet av bolsjevismen beträffar, är Hewins av den åsikten, att Finlands exempel hade betydligt större inflytelse på Quisling än nationalsocialismen. — När landets kung, kronprins, regering och parlament flydde till England (något liknande förekom ju ej i Danmark!), ansåg Quisling, att han och hans parti *Nasjonal Samling* voro de enda, som kunde göra något för att rädda situationen, så att landet inte skulle bli helt beroende av ockupanten. Detta var Nansen-efterträdaren och själsfränden Quislings dödsynd.

När Quisling fem år senare, då han gjort allt vad han kunde för att undvika onödig blodsutgjutelse och andra skador under ockupationen erbjöd sig att dra sig tillbaka jämte sina regeringsmedlemmar till en villa på Holmenkollen för att avvakta situationens utveckling gick man in på hans förslag för att

emellertid kort därefter lägga beslag på allesammans. Vid den efterföljande rättegången fick han sätta livet till som "landsförrädare". Då Quisling för sista gången stod inför sina regeringskamrater yttrade han: "Jag är besviken på mitt folk. När tio år har gått, kommer de att märka, att jag hade rätt. Jag vet, att de kommer att döma mig till döden. För mig skulle det hava varit lättare att själv göra slut på mitt liv. Efter mogen eftertanke har jag beslutat, att se historiens dom i vitögat, och, tio mig, om tio år kommer man att betrakta mig som en ny Olov den Helige". Inför sina domare yttrade Quisling: "Om mitt arbete har varit landsförrådiskt, ber jag till Gud, att många norrmän blir likadana förrädare som jag varit".

Den 23 oktober 1945 underrettade man den i en dyster cell i Akershus fästning inspärrade sjuke, men rakryggade Quisling, att han inte komme att bli benådad. Det störde ej hans monumentala sinnesro, påpekar Hewins, som följde hela rättegången. "Under 44 dagar före exekutionen ända tills sista ögonblicket förblev han fullständigt lugn, medan han väntade på döden i den dyster cellen i Akershus, förvissad om sin egen oskuld och sin blivande upphöjelse i Norges historia." Tänk om det verkligen blir så, att fjordarnas och fjällens folk en vacker dag reser ett minnesmärke till Quislings ära vid huvudgatan Karl Johann, vid sidan om Norges andra märkesmän?

Efter Quislings död utsattes hans anhängare "landsvikerne" (landsförrädarna) för en förföljelse utan like, i jäm-

förelse varmed händelserna i Finland efter inbördeskriget 1918 komma helt i skuggan. 15 av Quislings närmaste medarbetare dömdes till döden och arkebuserades. Dessutom miste ca 200 andra "landsförrädare" livet utan laglig dom. 50.000 "nazivänner" straffades på ett eller annat sätt. Många blevo satta i fängelse i årtal utan rannsakan och dom, och många blevo dömda ända till 15 års straffarbete. Prominenta affärsmän och betydelsefulla affärsföretag blevo helt ruinerade därför att de understött *Nasjonal Samling*. "Norge bytte helt enkelt ut Gestapos terror mot hemfrontens terror, bara med den åtskillnaden, att den sistnämnda varade två gånger så länge som den föregående", säger Hewins. En miljon angivelser kom till rannskningsmyndigheten i ett land

med tre miljoner innevånare. Angivelserna gällde inte bara samarbete med ockupanterna, utan privata affärs- m. fl. angelägenheter. Norges mest berömda författare, den 81-åriga Knut Hamsun, fängslades och separerades från sin familj, varefter han förpassades till ett gubbehem och underkastades sinnessundersökning i ett sinnessjukhus för att till sist bli berövad lejonparten av sin förmögenhet. Den som skriver detta har i sin besittning ett brev från Knut Hamsuns hustru Marie, i vilket hon försäkrar, att Hamsun var allt annat än omföcknad under kriget och att han aldrig ångrade sig för att ha givit Quisling och den av honom ledda nationella fosterländska rörelsen sitt andliga och moraliska stöd.

Artikeln om Quisling har varit införd i den finskspråkiga tidskriften *Huusi Maailma* (=Den NYA VÄRLDEN). Och därefter i den svenska tidningen *Fria Ord*. Artikeln ansluter sig till engelsmannen Ralph Hewens bok om Quisling., I *Nordisk Kamp* nr 4 1961 artikeln NANSEN OCH QUISLING skrev vi: "En dag skall Quisling få sin upprättelse, och erkännas som den store norrmän, och norrmän, han var."

Vi upprepar samma ord idag 20 år efter avrättningen av Norges store son.